

Viss, ko daru, ir mans vaļasprieks

Turpinām stāstīt par konkursu "Sieviete Latvijai – 2013" laureātēm. Dziesmu svētku gadā konkurss bija īpašs skatījums. Nominācijā "Es negāju noskumusi nevienā(i) vietīnā" vēstulju autores bija nolūkojušas izcilas sievietes deju kolektīvu, koru, folkloras kopu vadītājas, amatiereteātru režisores. Kura tā būtu Līvānu pusē? Skaidrs, ka folkloriste ANNA KĀRKLE. Viņu savās ieteikuma vēstulēs konkursam cildināja līvānietes Jolanta Praņevska un Evita Kleina.

ILZE VĪTOLA

Anna Kārkle vada Līvānu 1. vidusskolas folkloras kopu "Ceiruleits" un latviskās dzīvesziņas pulciņu, Līvānu bērnu un jauniešu centrā – folkloras pulciņu jaunākā skolas vecuma bērniem, ir interešu izglītības folkloras jomas metodiķe Līvānu novadā. Izveidojusi Līvānu novada tradicionālās kultūras atbalsta centru. Viņa ir Dienvidlatgales novada bērnu un jauniešu folkloras kopu koordinatore. Projektī, svētki, izglītošanās, vasaras nometnes, gadskārtu svētki... Vārdu sakot, Anna Kārkle gadā, lai novadā tiktu saglabātas tradicionālās dziedāšanas, muzicēšanas, dejošanas, stāstīšanas un maskošāns tradīcijas.

– "Ceiruleiti" sākāt vadīt deviņdesmitajā gadā, toreizējie bērni nu jau ir lieli ciruļi, kurp viņi ir aizlidojuši?

– Domāju, ka daudzi ir dzīvē paņēmuši līdzti pieredzi, ko kādreiz guvusi, darbojoties "Ceiruleitī". Manis pašas trīs bērni, nu

jau rīdzinieki, visi ar folkloru saistīti – dēls Edgars spēlē bangu un dūdu grupā "Auļi", meita Kristīne Kārkle-Puriņa iesaistījusies dažādās grupās – Valta Pūces etnogrāfiskajā orķestrī, "TRIO – Kārkle, Šmite, Cinkuss", "Folkvakars" u. c., meita Agnese joprojām uzticīga "Ceiruleišan". Dainis Paeglis ir viru folkloras kopas "Rūžupis veiri" vadītājs, Ieva Karpenko darbojas folkloras kopā "Vilkači", Gatis Valters arī spēlē bangu un dūdu grupā "Auļi". Mani visvairāk priecē tas, ka daudzi "Ceiruleiši", būdami tālu prom no Līvāniem, vēl joprojām glabā pirms daudziem gadiem apgūto dziesmu un danču pūru.

– Kā pašai radās interese par tautasdziesmu?

– Tas nāk no manas ģimenes, jo te jutos dvēseliski saprasta. Gan no mammas, gan tēta puses mūsu dzimtā bijuši lieli dziedātāji. Mana vectēva māsa Domicelija Vaivode zināja tik daudz tautasdziesmu! Sākot ar jādināmajām dziesmiņām, īsiem pantiņiem un beidzot ar pasakām. Viņa prata ielikt dziesmai dvēselīti. Vēl tagad atceros, kad Domicelija dziedāja par bārenīti – "Moza beju neredzēju", man acis sarisās asaras.

Mēs ar brāli un māsu vēl aizvien muzicējam, māsa dzied folkloras kopā "Vecvārkava", brālis Juris Vaivods ir komponists, diriģents un Dailes teātra muzikālais vadītājs. Kad pašai radās bērni, sākām dziedāt folkloras kopā "Latava", tad nāca "Spīeti", kur piedalījāmies visa Vaivodu saime – mani vecāki, tēta brālis, māsa, mana ģimene... Nevieni svētki mūsmājās bez dziedāšanas nav pagājuši. 1990. gadā Līvānu bērnu un jauniešu centra vadītāja Valentīna Poikāne mani palūdza izveidot folkloras kopu. Sākumā domāju, kā būs, jo man nemaz nav muzikālās izglītības! Bet izrādās – šī izvēle nav bijusi velta.

– Bet jums ir tik kolo-sāla balss, ka prieks klausīties!

– Tā dziesma jau bija man šupulī ielikta. Tā uz mūžu ir manī un pavada mani visur. Caur to es sajūtu saikni ar savu dzimtu. Mans tētis nu ir kļuvis par mūsu dzimtas galveno balstu. Viņš vēl arvien dzied Vanagu baznīcas kori. Žēl, ka tik agri mūžībā aizgāja mana mamma. "Ceiruleiti" daudzreiz atpazīna pēc mammas sietajiem sieriem un pašceptās rudzu maizes. Kopā ar tēti mūsu lauku mājās izveidojam dzimtas muzeju, tur ir dažādas dzimtai piederošas senlietas – gulta, šuplītis, dažādi darbarīki un sadzīviskās lietas, un katrai lietai ir savs stāsts. Tētis ir uzrakstījis grāmatu "Vanagu vēstures lappuses" ar vairāk nekā 600 lappusēm, kur atspoguļojis savus pētījumus par Vanagiem un apkārtnējiem pagastiem. Lai būtu kur izvietot eksponātus, mans vīrs uzcēla šķūnīti. Arī viņš spēlē ermoņikas, akordeonu un kādreiz brauca muzicēt kopā ar mūsu dzimtu. Vīrs atbalsta mani, kā varēdams. Nu mums ir sava māja, un viņš saka – kādam jāpaliek mājās, nevar jau sunīti vienu pašu atstāt.

– Cik liels pulks "Ceiruleiti" esat?

– "Ceiruleiti" darbojas ap 60 dalībnieku. Parasti programmas gatavojam gan mazajiem bērniem, gan lielajiem, jo katrai vecuma grupai ir savas intereses. Uz "Ceiruleiti" nāk arī pieci pirmsskolas vecuma bērni. Protams, jaunākās dalībnieces ir manas mazmeitas. Madlēnai ir trīs gadi, bet Gabrielai tikai septiņi mēneši.

– Kas bērņus velk interneta laikā dziedāt tautasdziesmas?

– Domāju, ka lielākoties viņus mudina vecāki. Viena mamma nāk dziedāt kopā ar savu meitu un saka, ka viņai "Ceiruleits" esot kā sava veida baznīca. Vecāki grib, lai bērni satu-

rīgi pavada brīvo laiku, jo viņi te iemācās gan muzicēt, gan dziedāt, gan dejot. Un, kā mani bērni teica: "Ceiruleiti" viņi ir ar savējiem, kā ar brāļiem un māsām. Vienkārsi laba kompānija, kopīgi svētki, kopīgi izbraukumi, pēc kuriem daudzi saka – tie bija tik skaisti mirkļi! Patiešām prieks, ja cilvēki tā jūt. Arī daudzie ceļojumi. Savu folkloru rādām citviet pasaulē. Nesen bijām Taizemē. Pagājušajā gadā Ķīnā, Sardīnijā, Polijā... Neaizmirstami mirkļi no Čīles, Peru, Ekvadoras, Meksikas, Brazīlijas, Venecuēlas, Ēģiptes, Malaizijas ierakstīti mūsu atmiņā. Mums ir iespēja iepazīt citu pasaules valstu folkloru.

Kad tevi redz pasaulē, uzreiz rodas tik daudz piedāvājumu. Rudenī plānojam braucienu uz Indiju. Mūs pamana tāpēc, ka mēs vienmēr izmantojam dzīvo mūziku, tas piesaista publiku. Daudzviet pasaulē ir pazudusi tradicionālā muzicēšana, dejojot tiek izmantoti CD ieraksti.

– Dziedat Līvānu izloksnē?

– Jautājums par Līvānu izloksni ir visai interesants. Vienā upes pusē runā leivonišu (Līvānu) izloksnē, otrā – vorkavišu izloksnē. Piemēram, mans vīrs ir no viena upes krasta, es no otra. Es runāju vorkavišu izloksnē, bet viņš – leivonišu. Pa trīsdesmit kopā nodzīvotajiem gadiem viņš ir pieslīpējies manai izloksnei. Domāju tāpēc, ka esmu runīgāka. "Ceiruleiti" dziedam abās izloksnēs.

– Rikojat arī stāstnieku konkursu...

– Rikoju ne tikai stāstnieku konkursu. Esam iesaistījusies Valsts izglītības satura centra projektā "Pulkā eimu, pulkā teku". Tur ir gan konkurss "Vedam danci", gan tradicionālās muzicēšanas konkurss "Dziedu dziesmu, kāda bija", gan stāstnieku konkurss "Teci, teci, valodiņa!". Kur nu vēl konkurss "Anekdošu virpulis!"

VALDA SEMJONOVA

Anna Kārkle: "Es vienmēr esmu teikusi: dzīve ir skaista, tā ir jādzīvo intensīvi un interesanti, nav laika čīkstēšanai."

– Pastāstiet kādu anekdoti, ko mazie stāsta!

– "Žurkulēns jautā žurku mātei:

– Mammu, kas ir žurku inde?

– Tā, dēls, ir pulverveida kaķis."

Es vairāk esmu pasaku cienītāja. Manā bērnbībā Līvānos bija saldējuma pārdevēja Pavlovskiene, viņa mums ļoti daudz pasaku ir stāstījusi. Vairākas no tām es esmu pierakstījusi un tagad tās mācu saviem stāstniekiem.

– Kāpēc tas ir svarīgi, ko cilvēkam dod folkloras zināšana?

– Tautasdziesmās ir ielikta visa mūsu dzīves gudrība, tas ir mūsu dzīves kods. Par sevi es saku: "Es negāju noskumusi ne vienā(i) vietīnā." Tas pilnīgi raksturo mani. Dzīve ir skaista, tā ir jādzīvo intensīvi un interesanti, nav laika čīkstēšanai. Mani bērni savulaik teica: "Nu, beidz, mamma, skaitīt tās tautasdziesmas!" Bet tagad arī viņi ir sapratuši, ka tautasdziesmās ir spēks. Manas audzināmās klases bērni jau zina daudzus manus teicienus. Kad skolēni sastrīdas, es viņiem saku: "Visi man labi bija, kad es pati laba biju", bet viņi noskaita tautasdziesmas otru pusi: "Visi man naidenieki, kad es naida cēlājiņa."

– Kā tas ir ar tiem naidniekiem, vai izdzīvosim?

– Jābūt stipriem, bet spēks jārod arī ģimenē. Ja tikai es viena skolā stāstīšu, kas ir mūsu dzīvesziņa, tas būs par maz. Tai jābūt ikdienai, tāpēc es ļoti vēlos, lai vecāki atnāktu uz gadskārtu tradīciju svētkiem skolā. Paskatītos, piedalītos un turpinātu tradīcijas savā ģimenē. Pricējās, ja uz "Ceiruleiša" mēģinājumiem bērniem līdzti atnāk vecāki. Prieks par māsīnām

– Martu un Aritu. Viņu vecāki vienmēr ir kopā ar meitenēm un paši iesaistījušies maskošāns tradīciju izziņāšanā. Tētis sācis gatavot koka sejas maskas.

Man galvā ir vesela dzīves gudrību grāmata, tik daudzvērtīga padoma esmu uzklusējusi no teicējām, tik daudz esmu uzņēmusi sevi, un tas droši vien man palīdz dzīvot laimīgu dzīvi. Es nesūdzos par dzīvi, vien reizēm saku – jā, darba ir daudz, bet jābūt priecīgiem, ka ir darbs.

– Vai priecīga bijāt par uzvaru konkursā "Sieviete Latvijai – 2013"?

– Piederu pie tiem, kuri īpaši nedižojas. Tās bija patīkamas izjūtas, biju priecīga, ka manu darbu pamānīja un novērtēja. Es vienmēr saku – lai pats darbs mani teic. Folklorā man vairāk patīk darboties nevis uz skatuves, bet brīvā dabā, tad tu jūties brīvs. Man patīk brīvība.

– Kāda gan brīvība, jūs taču griežaties kā vāvere ritenī...

– Daudzi man jautā, kā varu to visu padarīt. Visu, ko es daru, daru ar prieku. Man ir darbs, ko es mīlu, un sapratne ģimenē. Daudzos pienākumus var izpildīt, ja tevi saprot un atbalsta vīrs, bērni, visi tuvinieki. Ja kaut ko grib sasniegt, jāiegulda daudz darba, neskaitot ne minūtes, ne stundas, ne dienas. Tā taču ir mana dzīve. Jādzīvo ar mīlestību sirdī. Es saņemu no dzīves to, kam ticu. Mēs nedrīkstam sliktu runāt par savu zemi. Ja cilvēki nav pabraukājuši pa pasauli, viņi nav redzējuši, kā citur dzīvo. Mūsu Meksikas gids teica – jūs esat no laimes zemes. Ne mums karu, ne zemestrīču, un dzīve nav nemaz tik slikta. Dzīve būs tādās krāsās, kādās mēs to paši krāsim.

Māksla mīlet

Būt kopā PA ĪSTAM un uz mūžu...

Par tiem, kas savu laimi atrod tīmeklī

Vai radošiem laudim ir radošāka kopdzīve?

EUR 1,69

Mēneša žurnāls sievietēm!

MAJĀ NUMURĀ LASI:

PĀRIS. Māksliniece SANDRA KRASTIŅA un EDGARS VĒRPE par dzīvošanu kopā jau 33 gadus un gleznošanu vienā darbnīcā.

TĒMA. Kāpēc tik grūti būt kopā, līdz nāve šķirs? Kā veidot attiecības, lai tās izdotos? Atbild eksperti – hipnopsihoterapeite Dace Rolava, bioenerģopsiholoģe Vita Cipruse, folkloriste Zigrīda Brāle, eksistenciālā psihoterapeite Vija Aleizāne

SIRDSLIETU AGENTŪRA. Kā tikt vaļā no noguruma? Dzintars Tilaks un Roberts Lāčītis par to, kā nogurums ietekmē attiecības un kā to mainīt.

SOCIĀLAJOS TĪKLOS. Dažiem izdodas savu otro pusi atrast internetā. Piedāvājam 3 pāru stāstus par iepazīšanos sociālajā portālā otrupuse.lv.

GULTAS JAUTĀJUMI. Saruna ar seksologu Arturu Vāveri par iespējām uzlabot vīriešu potenci.

TAGAD VAR ARĪ ABONĒT!

• Pāru attiecības

• Iepazīšanās smalkumi

• Gultas jautājumi

• Psiholoģijas un saderības testi

• Mīlestība un šķiršanās

UN BŪT LAIMĪGAI!